

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Gladius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Geometria precedit Astrologiam, quia motu prior est status.
Geometria in duas dividitur partes, in planorum & solidorum
Geometria figurarum considerat, quae in imaginibus constituitur

etiam discendi gratia, antequam in ludum producantur.
Gladius duo significat: & Athletam seu Myrmillonem: hoc
est, qui pugnae cruentum exhibet simulacrum. Significat etiam
ficarium audacem, ac ad caedes hominum assuetum.

¶ LOCI BIBLICI.

Gladius & gladius, Gen. 9. 6. Exod. 21. 12. Levit. 24. 17. Deut. 19. 10.
11. 12. Rom. 13. 4. 1. Pet. 2. 14. non cuius permittendus, Mat. 26. 51. Mar.
14. 47. Luc. 22. 49. Joan. 18. 10. Gladium accipere dicuntur, Matth. 26.
32. qui gladium à Domino non traditam sibi ipsis vendicant & vlti-
pant: hoc est, qui praeter vocationem gladio vultur. Gladius spiri-
tus est verbum Dei, Esdr. 13. 7. 29. 10. 4. Esai. 11. 4. & 27. 1 & 31. 8 & 49. 2
& 66. 16. Ephes. 6. 17. Hebr. 4. 12. 2. Thess. 2. 8. Apoc. 1. 16. & 2. 16 & 19. 15.
Gladius Dei iudicis, Gen. 3. 24. Esai. 27. 1. & 54. 5. 6. Iere. 32. 12. Ez. 6.
21. 8. & c. & 30. 24. 25.
Gladius Angeli Dei, Num. 22. 31. 1. Chron. 21. 12. 16. 27. 30. A-
pocal. 6. 4.
Gladius magni principis exercitus Dei, nempe Christi, Ios. 4.
13. Apoc. 19. 14. 15.

¶ SENTENTIAE PATRUM.

Paratur gladiatorius ludus, vt libidinem crudelium luminum
sanguis oblectet: homo occiditur in hominis voluptatem: & quis
possit occidere, perit est, vltus est, scelus non tantum geritur, sed
doceatur, Cyprian ad Donatum.

¶ APOPTHEGMATA.

Agis. Demadi dicenti, quod entes Laconici ob breuitatem à cir-
culatoribus ac praestigias imitantibus denorantur: Agis iunior
respondit, Hic entibus Lacedaemoni assequuntur hostes longiori-
bus armatis gladiis, I. Iur. in Luc. apoph.
Demetrius videns Athenienses hoc agere, vt barbarorum exem-
plo, gladiatorum spectacula in urbem inducerent. Nolite, inquit,
o ciues, istam crudelitatem prius admittere in ciuitatem vestram,
quam Misericordiae aram situs demoliti. Vultis autem significare,
nequaquam conuenire in ea ciuitate in qua Misericordia pro deo
coleretur, spectari plus quam ferinam crudelitatem, Eras. I. 3. apoph.

¶ SCRIPTORES.

Gladiatores omnino prohibentur in constitutio, principum, Iul.
11. de Gladiar. 104. Originem eorum C. Iulius Capitolinus refert.
Guilhelm. Budaeus genera recenset in Ann. ad I. archleras, 1. de his qui
nor. iustam. Item de origine muneris gladiatorii & quo temporis vt-
que durauerit, praeter Blondium lege Alex. ab Alexan. l. 6. c. 19. Al-
cius l. 3. parerg. c. 22. Polydorum Vergil. de rerum inuent. l. 6. cap. 14.
Item de generibus varus, Cat. Rhodag. l. 6. cap. 32. & 33. contra gladi-
atores inuehitur Aug. l. 6. confess. & Lactantius in Epitome.

Gloria.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GLORIA Graece κλέος, κλύος, ὀδὴ, κλύς, ἡ, & δόξα, ὀδὴ, ἡ, glorificatio
id est, ὀδὴ, ἡ, gloriosus dicitur. Heb. Chabodh, gloria, honor, gra-
uitas, quicquid est alicuius ponderis à verbo Chabodh, Grauis fuit.
Dicitur deponere & dignitate. Nam vir grauis appellatur, qui est
honorabilis & magnae aestimatis: vnde etiam potest verti, hono-
ratus est, glorificatus est, vel gloriosus fuit. Est autem frequens de
aliquo fama cum laude: secund. Cic. in Rector.

Gloria est illustris ac peruagata multorum & magnorum, vel in
suos ciues, vel in patriam, vel in omne genus hominum fama me-
ritorum, secund. Cic. in orat. pro M. Marcello.

Gloria est clara notitia cum laude, secund. Ambros. sup. epist. ad
Romanos.

Gloria, Graece κλέος, ἡ, ὀδὴ, ἡ, & κλύος, ἡ, ἰ, aeternus dicitur. Glo-
ria aeterna, quam sancti habent, est magna quintupliciter. Est enim
intensa, extensa, aeterna, perfecta & integra. ex B. Thoma. super
Esai. 54. in fine.

Gloria vana, quae & inanis gloria appellatur, Graece κλύος, ὀδὴ, ἡ,
dicitur, & est vitium capitale, cuius filiae sunt septem, scilicet in-
obedientia, iactantia, hypocrisis, contentio, discordia, praesumptio,
nouitatum, pernicia, secund. B. Thomam secund. Secunda quae-
st. 21. art. 4.

Dicitur autem gloria vana tripliciter, & est peccatum. Primo
quando est de non ente, vel de translatoris, vel de peccato: secun-
do, quando quaeritur ab hominibus, & non à Deo: tertio, quan-
do non ordinatur ad debitum finem. secund. B. Thom. secunda
Secunda, q. 13. art. 1. l.

Gesticulatio.

¶ APOPTHEGMATA.

Abdicere solent, inter loquendum non esse mouendum
manus: id enim esse vacuorum. Lucretius libro primo, capi-
tulo quarto.
Abdicere uultiones ac gesticulatores appellare solent id est,
quod manibus sapienter, non lingua. Erat autem cho-
raeus, quo graues historiae citra vocem vel recitantis, vel tri-
stis corporis gestu sic repraesentantur, vt spectatores
proprie intelligerent ex saltatione, quam si quis recitasset. E-
ras. I. 3. apoph.
Alcibiades Sophista, histrionem Tragœdiarum, qui in Olympiis,
abdicere pronuntiabat, offensam terram: O terra: manu in caelum
pauca: submouit à pyramis (praesidebat enim ei certamini) di-
xit, & manu commisit foeculentum. Ex Philostrato.

Demetrius Afer Manthum Suram multum in agendo discursan-
tem inuenit, togam decidentem ac reponentem, non a-
pauca, sed fatigare. Actio enim oratoris est. Satagit autem qui
discursat, ut fatigare. Erasm. l. 5. apoph.

Cicero. Marcus Callidius Gallum accusauit, M. Tullio defen-
dit, quomodo acculator affirmaret, se testibus, chiographis,
tribunibus probaturum, sibi a reo fuisse praeparatum venenum
inuenit, rem tam atrocem, remisso vultu languida voce, ac re-
gno gestu parum concitato pronuntiaret: M. Tullius, Tu, inquit,
abdicere M. Callidius ageres: Ex actione colligens, illum non
abdicere loqui. Eras. l. 4. apoph.

Cicero. Tullius Penatius in dicendo mentem intorquebat, in
Cicero iocatus est. Dic si qui uelis, ait, quum nucem per-
foras. Notauit incompósitos perorantis mores ac gesticulatio-
nem decoras. Nam qui habet in ore nucem duram, in rum-
pente mentem solet intorquere, Eras. l. 4. c. 31.

Augustinus. Caesar de duobus Pantomimis inter se commissis, vt al-
terum abdicere crederent, alterum dixit saltatorem: alterum inter-
patorum, quod ille immodice gesticularetur, alter non gesticu-
laretur, ut percellere videretur. Eras. l. 4. apoph. Suetonio.

Gladius, Gladiator.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GLADIUS generaliter dicitur ensis in praelio: sed ensis, ferrum
quod gladium vero totus. Proprie autem appellatur gladius,
quod ensis membra secuturibus ceduntur, collum gladio tantum.

Gladius ensis, à clade dici videtur, c. in g. mutata, teste Varro-
ne, quod ad gladem, seu cladem, fir inuentus. Heb. Cherob, à verbo
cherob, canticatus est deauitatus est. Item Schelach, missile, mu-
nitionem dicitur. Gall. Sen estac, à verbo Schalach, misit, im-
pulsit. Graec. Ελαος, ἡ, ἰ, ἡ.

Gladius, C. in G. commutato à clade, quod fit ad hostium cla-
dem gladius familiariter ab omine. Varro de Ling. Lat. l. 4.

Gladiatores dicuntur generaliter omnes, qui gladiis pugnant,